



Nieuwsbrief

NUMMER 22 – MAART 2011

Op komst

Cellostage Servais

Van 11 tot 15 april 2011 organiseert de vzw Servais een cellostage in de Halse Servaisacademie voor studenten en afgestudeerden van een conservatorium en leerlingen van het laatste jaar academie die professioneel verder willen. De docente is Viviane Spanoghe van het Koninklijk Conservatorium van Brussel en de pianobegeleider is Paul Hermsen. Naast de masterclasses is er ook randanimatie, zoals een wandeling in de Halse binnenstad en een bezoek aan de Servaisruimte van het museum. Op het einde is er een slotconcert met een optreden van elke deelnemer. Publiek is hier zeer hartelijk op uitgenodigd!

Praktisch :

Slotconcert Cellostage – vrijdag 15 april 2011
Servaiszaal Stedelijke Servaisacademie, Kardinaal
Cardijnstraat 7, 1500 Halle – 19.30 uur
Toegang gratis
Met alle vragen kunt u terecht bij de vzw Servais.

11^{de} Servaisconcert : 3 juni 2011

Romain Dhainaut studeerde aan de Conservatoria van Brussel en Den Haag en vervolmaakt zich nu in de Royal Academy of Music in Londen. In 2009 behaalde hij de derde prijs op het Internationaal Celloconcours Servais 2009. Samen met de pianist Pierre Brunello brengt hij hulde aan Servais, drie dagen vóór de 204de verjaardag van diens geboorte. Naar aanleiding van het 'Lisztjaar 2011' staat er ook werk op het programma van Franz Liszt, de beroemde virtuoos met wie Servais nog heeft opgetreden. Het wordt ongetwijfeld een hoogstaande muzikale avond met aangepaste romantische kamermuziek van Servais en tijdgenoten.



In dit nummer :

Op komst

- > Cellostage Servais
- > 11de Servaisconcert

Terugblik

- > Servaisconcert 26 november 2010
- > Amsterdamse Cello Biennale

Etalage

- > Partituur Kossowski

Snelnieuws

Concertagenda

Aanwinst in de kijker

Wellicht voor het eerst sinds meer dan een eeuw zijn Servais' *Andante cantabile et Rondo à la Mazurka sur un Air de Balfe* (opus 7) en zijn *Duo brillant* op thema's van Wagners opera *Tannhäuser* in Halle te horen.

Praktisch :

Vrijdag 3 juni 2011
Raadzaal nieuw stadhuis Halle – 20 uur
Kaarten te koop bij cc 't Vondel, Possozplein 40, Halle,
02 365 94 05 of online : www.vondel.be.

Opgelet : vrije zit.

Leden van de vzw Servais kunnen via de vzw Servais twee kaarten bekomen tegen abonnementsprijs.
Met alle vragen kunt u terecht bij de vzw Servais.

Terugblik

Servaisconcert 5 juni 2010

De Finse celliste Seeli Toivio heeft wel vijftien werken van Servais op haar repertoire. Ze was al te gast in Halle tijdens het Festival Servais 2007. Op 26 november 2010 kwam ze nogmaals naar Servais' geboortestad, dit keer samen met twee landgenotes : violiste Linda Hedlund en harpiste Lily-Marlene Puusepp.



Deze drie musici hebben al heel wat internationale optredens en cd-opnames achter de rug. Ze speelden enkele duo's en trio's van Nederlandse en Finse componisten, en ook drie werken van Servais. Vooral Servais' *Fantaisie* voor cello en harp viel in de smaak. Het is wellicht de eerste keer dat dit werk in Halle te horen was sinds het overlijden van Servais 144 jaar geleden. Servais heeft het werk opgedragen aan de Halse muzikant Jean-Joseph Vandercammen. De vzw Servais vierde met dit Tiende Servaisconcert zijn zevende verjaardag. De dag nadien kregen de artiesten een privérondeleiding in de Servaisruimte van het Museum en konden ze achter de schermen kijken van de Servaiscollectie.



© JUNO fotografie

www.juno-fotografie.be

Amsterdamse Cello Biënnale

"Maybe the greatest cello festival in Europe", kreeg ik van Louise Hopkins te horen toen ik haar mening vroeg over de derde editie van de Amsterdamse Cello Biënnale, die van 5 tot 13 november 2010 plaatsvond. Het aantal solisten, het niveau van de concerten, de sfeer, alles was inderdaad 'groots' te noemen.

Tel even mee : 42 concerten, twaalf masterclasses en een tiental andere evenementen. Daarbovenop een uit de kluiten gewassen Nationaal Celloconcours, in drie rondes. De lijst van meewerkende cellisten leest als een 'Who is who' van de cellowereld : Anner Bijlsma, Christophe Coin, Valter Dešpalj, Dmitri Ferschtman, Alban Gerhardt, Natalia Gutman, Louise Hopkins, Anssi Karttunen, Miklos Perenyi, Jean-



Juryleden van het Concours : Louise Hopkins, Michel Strauss, Harro Ruijsenaars, Raphael Walfisch, Richard Aaron en Valter Dešpalj
foto Arie Jan Verstraeten

Guihen Queyras, Giovanni Sollima, Raphael Walfisch, om er slechts enkele te noemen. Dan zwijgen we nog over de aanwezige ensembles en orkesten, zoals Amsterdam Sinfonietta, het Orkest van de Achttiende Eeuw, het Residentie Orkest, de China Philharmonic Cellists en Die 12 Cellisten der Berliner Philharmoniker. Zij zorgden voor zoveel onvergetelijke momenten : Giovanni Sollima met *Une Larme* van Rossini (opgedragen aan Servais !) (5 november), het 'Mega Kinder Cello Orkest' (6 november), Christophe Coin met het Celloconcerto van Bernhard Romberg (6 november), Louise Hopkins in de Sonate van Rachmaninov (7 november), Doris Hochscheid in de wereldpremière van het Celloconcerto van Martijn Padding (11 november), Liza Ferschtman en Miklos Perenyi in het dubbelconcerto van Johannes Brahms (13 november),...

De biënnale trok ruim 21.000 bezoekers. En dat publiek was haast even internationaal als de optredende artiesten. Plaats van het gebeuren was het gloednieuwe "Muziekgebouw aan 't IJ", met een prachtig uitzicht op het IJ maar bovenal enkele zalen met een voortreffelijke akoestiek. Elke dag bevatte een aantal terugkerende ingrediënten : de dag startte om 8.45 uur met 'Bach and Breakfast' – ontbijt en aansluitend een Bachsuite –, dan mogelijkheid tot het bijwonen van masterclasses, een panelgesprek met Anner Bijlsma – de senior van de aanwezige topsolisten – als moderator, 's namiddags kamermuziekconcerten en workshops en 's avonds een groot concert.



Peter François en Arie Jan Verstraeten aan de Servaisstand
foto Fred Van de Biezen

Ook Servais was present op de biënnale, (nog) niet in de concertzaal, maar wel in de ontvangsthal : de vzw Servais had negen dagen lang een stand (met dank aan onze Nederlandse vrienden Arie Jan Verstraeten, Michael Feves en Henk Lambooij voor de onmisbare hulp). Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat passeerden cellisten en celloliefhebbers voorbij

de stand. Voor velen was Servais een ontdekking, anderen maakten van de gelegenheid gebruik om hun kennis te verdiepen. Een ideale gelegenheid ook om mensen te spreken die ik soms al jaren niet meer gezien had en om nieuwe contacten te leggen met geïnteresseerde muzikieffhebbers, studenten en cello-grootheden als Valter Dešpalj, Louise Hopkins, Richard Aaron, Pieter Wispelwey, ... Die grote solisten waren overigens vlot aanspreekbaar en dat droeg bij tot de gemoeidelijke sfeer. Cellisten zijn over het algemeen heel aardige mensen en dat is op deze biënnale nog maar eens gebleken.

Anner Bijlsma was elke dag van de partij. Hij kwam haast iedere dag naar de Servaisstand voor een praatje. Donderdag 11 november vroeg Bijlsma mij mee op het podium voor een gesprekje over Servais. Ik bevond mij plots in het gezelschap van Michel Strauss, Anssi Karttunen en Monique Bartels.

Wie deze editie meemaakte, heeft zeker en vast al de datum genoteerd voor de volgende editie : van 26 oktober tot 3 november 2012. Het is ook warm aanbevolen om 'Vriend' te worden van de Biennale en zo behalve morele ook wat financiële steun te geven – het vinden van voldoende middelen om een dergelijk evenement te organiseren wordt er niet makkelijker op.

Een dikke proficiat aan artistiek leider Maarten Mostert, zakelijk leider Johan Dorrestein en hun uitgebreide ploeg van enthousiaste medewerkers !

Peter François

Etalage

Samuel Kossowski's Souvenir de Chopin

Samuel Kossowski (1805-1861) was een van de belangrijkste Poolse cellisten van de negentiende eeuw, zonet de belangrijkste. Hij gaf optredens in vele Europese steden. Zo ontmoette hij in 1844 in Berlijn François Servais, die een concert van zijn Poolse leeftijdsgenoot bijwoonde en vol lof over hem sprak. Kossowski heeft ook gecomponeerd, zoals het hoorde voor een virtuoze cellist in die tijd. Hij schreef onder meer een celloconcerto en een vijftiental werken voor cello en piano. Zijn 'Souvenir de Chopin' uit 1849 was enkel in manuscript bewaard. Bij de Poolse uitgeverij Eufonium verscheen er nu een editie door Andrzej Wróbel. Michał Domaszewicz zorgde voor de biografische inleiding. Daarin omschrijft hij Kossowski als de eerste professionele Poolse cellist die werken van Servais uitvoerde. Michał is een groot bezieler van het leven en werk van Kossowski. De vzw Servais wisselt al jarenlang informatie met hem uit.

Samuel Kossowski. Souvenir de Chopin for Cello & Piano.

Edited by Andrzej Wróbel.

Eufonium, Gdynia (Polen), 2010 – www.eufonium.pl

De partituur is verkrijgbaar via de vzw Servais.

Snelnieuws

» Op 22 oktober 2010 speelde **Didier Poskin** het *Concerto en si mineur*, opus 5 van Servais met het **Ensemble Orchestral de Bruxelles** onder leiding van Jacques Vanherenthals in de concertzaal van het Koninklijk Conservatorium van Brussel. We maakten ook de creatie mee van het tweede celloconcerto van de Belg Robert Janssens.

» Fotograaf **JUNO** maakte van Seeli Toivio's verblijf in Halle gebruik om een portretfoto van haar te maken. Hij werkt immers aan een portretreeks van artiesten die een band hebben met Halle en culturele ambassadeurs zijn van de stad. Seeli doet veel voor de promotie van Servais' muziek en past dus goed in het plaatje. De foto-opname vond plaats op een bijzondere locatie : de Villa Servais. Seeli is dus geportretteerd op de plaats waar Servais anderhalve eeuw geleden zelf heeft gespeeld met de grootste musici van die tijd. De expositie van de portretten – met onder meer ook Hubert 'Witse' Damen en stadsdichter Geert Vanhassel – zal te zien zijn in het najaar van 2011.

www.juno-fotografie.be

» Cellist **Yutaka Hayashi** en pianist **Kazuo Kojima** speelden op 3, 30 en 31 oktober en op 7, 8 en 9 november 2010 op diverse plaatsen in Japan het *Morceau de Concert*, opus 14, van Servais. De vzw Servais bezorgde beeldmateriaal voor het programmaboekje. Voor deze 'Composer-Collection Concert Series' ontving Yutaka in januari de National Arts Festival New Award van het Agency for Cultural Affairs.

Cello Recital
Cellist Composer Collection

生誕200年を迎えたシューマンとショパンの作品を演奏します。近年取り戻しているチェリストが書いた「CELLIST = COMPOSER-COLLECTION」は、完全に忘れ去られてしまっているセルヴェの傑作や軽やかな小品、絶頂になってしまっていますが、スペイン色薫るカサドのソナタを取り上げます。チェロという楽器を知り尽くした作曲家ならではの華やかで歌心満溢の優れた名曲をお楽しみください。

Cello YUTAKA HAYASHI
東京藝術大学を卒業、日本音楽コンクール第一位、東洋賞を受賞。アフィニス文化財団、ローム音楽院の院生として、アラブシーク音楽大学を首席で修了。青山音楽院、松方ホール音楽賞、兵庫県音楽賞、神戸交響楽団賞などを受賞。「Cellist-Composer Collection」に対し、大阪文化振興会賞、音楽クリティッククラブ賞を受賞。リストとしての知名度も多く、朝比奈 隆との共演は絶賛を博した。また兵庫県立文化センターシリーズの年間支持率No.1になった。CD「Solo ist」にシロケルが賛辞を書き、レコーディングの現場で、神戸交響楽団の非常勤指揮 (2010年8月現在)。

連絡 HP <http://www.yutaka-hayashi.vc/>

Piano 児嶋 一江 Kazuo Kojima
東京芸術大学、桐朋大学で修了。国際ロータリー財団の院生として国立ミューゼン音楽大学留学、同マスターコース修了。金澤市交響、井口秋子、島崎 小由、小川、クラウス・シルツの各氏に師事。第4回日本音楽コンクール入賞、金ドイツ音楽コンクール第1位、ジュネーブ国際音楽コンクール入賞、海外演奏コンクール総合賞受賞。1997年芸術文化奨励賞受賞。東京、大阪など国内外各地を比較、ベルリン、ハンブルク、シカゴ、ワシントンなどでリサイタルを行う。これまでドイツ・フランクフルト・グランド・トラス音楽祭、読売日本交響楽団、京都交響楽団、新日本フィルハーモニーなど協演の他、Kスズキ (Vn)、R.モーク (Vn)、C.ベンケル (Vc)、R.オレグ (Vn)、R.ダム (Hr)、R.クラトコヴィッチ (Hr)、M.ノイネッカー (Hr)、S.スローカー (Trn) の各氏など世界の著名なリストとの共演も多い。桐朋大学音楽学部教授、東京芸術大学音楽学部講師 (2010年8月現在)。

10. 11.08 (月) 名古屋会場
ザコニートホール 460-0008 名古屋市中区栄2-2-5
TEL 052-204-1133
03年10月15日開演 19時30分開演
地下鉄東山線 鶴舞駅 伏見駅 徒歩10分
電気文化会館チケットセンター 052-204-1133 ネット予約 <http://chudonjutsukan.co.jp/>

10. 11.09 (火) 大阪会場
ザフェニクスホール 530-0047 大阪市北区西成4-15-10
TEL 06-6363-0311
09時30分開演 19時30分開演
ザフェニクスホールチケットセンター 06-6363-7999

開演 7:00 前売り 3,500円
開場 6:30 当日 4,000円、学生 3,000円

チケットはお近くのコンビニでもご購入できます！
情報もチケットも [e-イープラス](#)

Concertagenda

Vzw Servais

11-15 april 2011 - Cellostage 'Servais' 2011

Halle, Servaisacademie

Met op vrijdag 15 april om 19.30 uur een slotconcert.

Iedereen welkom ! De toegang is gratis.

www.servais-vzw.org

5 juni 2011 - Elfde Servaisconcert

Romain Dhainaut (cello) & Pierre Brunello (piano)

Werk van Servais : Andante cantabile et Rondo à la Mazurka sur un Air de Balfe, opus 7; Tannhäuser de R. Wagner. Duo brillant

Halle, Raadzaal Nieuw Stadhuis, 20 uur

Organisatie : vzw Servais en cc 't Vondel

www.servais-vzw.org

Andere organisatoren

27 maart 2011 – Concerts Astoria

Romain Dhainaut (cello) & Pierre Brunello (piano)

Werk van Servais : Andante cantabile et Rondo à la Mazurka sur un Air de Balfe, opus 7

Brussel, Muziekinstrumentenmuseum, 11 uur

www.astoria-concerts.be

26 april 2011 – Virtuose Cellonacht mit Orchester

Wen-Sinn Yang (cello) & Württembergische Philharmonie Reutlingen o.l.v. Christoph Adt

Werk van Servais : Souvenir de Spa, opus 2

Rutesheim (Duitsland)

www.cello-akademie-rutesheim.de

28 april-2 mei 2011

Sol Gabetta (cello) & Henri Sigfridsson (piano)

Werk van Servais : Fantaisie sur deux Airs russes, opus 13

28 april : Catania (I)

2 mei : Imola (I)

www.solgabetta.com

17-20 mei 2011

Sol Gabetta (cello) & Bertrand Chamayou (piano)

Werk van Servais : Fantaisie sur deux Airs russes, opus 13

17 mei : Schwetzingen (D)

18 mei : Goepingen (D)

19 mei : Guetersloh (D)

20 mei : Hohenems (A)

www.solgabetta.com

Treedt u zelf op met een werk van Servais of hebt u weet van een uitvoering ? Laat het ons weten !

Meest recente info : www.servais-vzw.org

Aanwinst in de kijker :

een brief van Servais aan Edouard Davelouis

Peter François

De vzw Servais verwierf zopas een brief van François Servais aan Edouard Davelouis, concertorganisator in Spa. Het is een interessante aanvulling op de documentatie rond Servais' concerten in het kuuroord.

Edouard Davelouis (1798-na 1876) was de beheerder van de 'Jeux de Spa' en had onder meer als taak om elke zomer concerten te organiseren met gevestigde waarden en jong talent.

Servais was een graag geziene gast in Spa. In 1861 – het jaar dat de vernieuwde 'Jeux de Spa' open gingen – trad hij er met veel succes op. Toch zou het tot in de zomer van 1865 duren eer Servais opnieuw in Spa te horen was. De briefwisseling tussen Servais en Davelouis geeft aan dat het financiële aspect de reden is. In de brieven die Servais' echtgenote Sophie Feygin in 1861 in zijn naam aan Davelouis schreef, gaf ze 1000 frank aan als het minimale honorarium. Davelouis heeft dat bedrag in 1861 betaald. Dat Servais in 1862 en 1863 niet opnieuw gevraagd werd, kan erop wijzen dat Davelouis dat bedrag met enige tegenzin op tafel had gelegd. In 1864 probeerde hij Servais te engageren voor 600 frank, wat een felle reactie uitlokte bij Sophie, die ook toen de pen ter hand nam en haar echtgenoot liet ondertekenen. Resultaat was dat Servais in 1864 niet naar Spa trok. In het voorjaar van 1865 informeerde Davelouis via een vriend van Servais, ene Mijnheer Chott, naar diens bereidheid om die zomer wel te komen. Sophie antwoordde op 25 maart 1865 aan Chott dat de minimumprijs van 1000 frank gehandhaafd bleef.

Bovenstaande gegevens kwamen we te weten dankzij het kleine deel van het archief van Davelouis dat bewaard bleef in Spa.¹ De brief die nu opdook, was een ontbrekende schakel in de besprekingen van 1865. Sophie schreef hem in naam van haar man op 4 mei 1865. Klaarblijkelijk had haar brief naar Chott van 25 maart nog geen reactie opgeleverd van Davelouis², zodat ze zich dan maar rechtstreeks tot hem wendde. Sophie heeft uit dat stilzwijgen hoogstwaarschijnlijk opgemaakt dat Davelouis bij zijn standpunt bleef, want in deze brief stelt ze zich gemoedelijker op en is ze tot toegevingen bereid :

Je sais, mon cher monsieur Davelouis qu'il vous est vraiment difficile d'en sortir, que votre budget est très restreint aussi suis-je en ce moment disposé à faire un dernier sacrifice de 200 francs.

Dit maal bleef de reactie niet uit : al op 5 mei (!) liet Davelouis weten dat hij de 800 frank aanvaardde. Dat noteerde hij ook zelf op de brief. Er waren nog drie brieven van Servais/Sophie en twee van Davelouis nodig om alle andere praktische zaken te regelen.

Servais' optreden op 7 augustus 1865 was een schot in de roos, aldus de Mémorial de Spa :

Lundi dernier, le grand salon des Concerts ouvrait ses portes à une foule compacte, brillante et aristocratique, qui, dès sept heures du soir, se pressait dans la galerie des tableaux. (...).

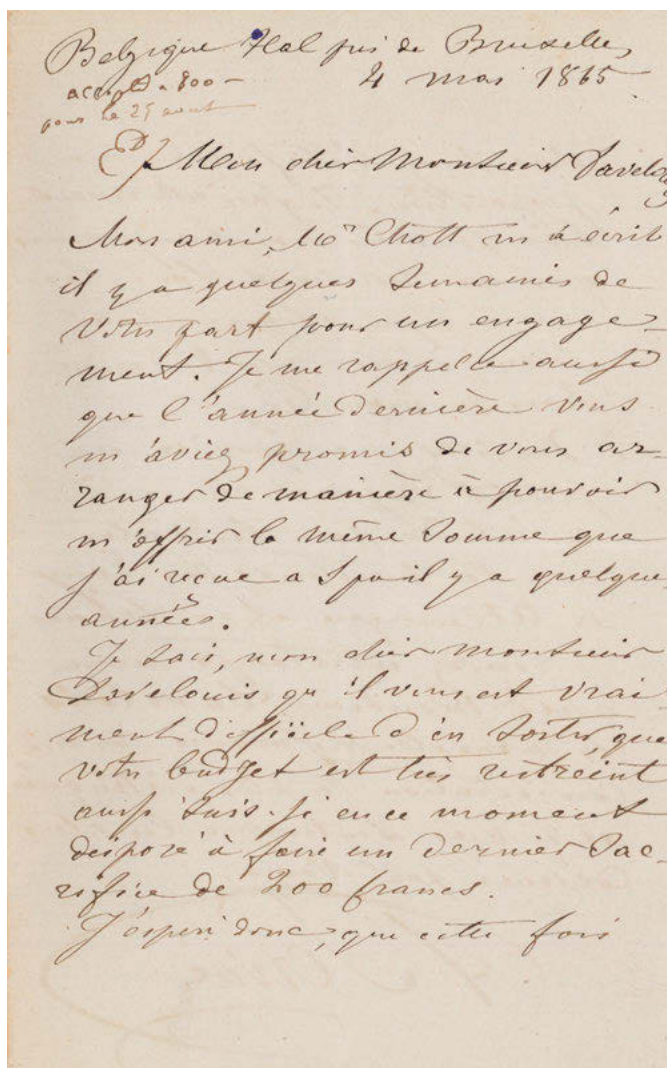
- 1 Zie hiervoor Peter François, 'Ah ! Le métier de donneur de concerts ! Adrien François Servais (1807-1866) als rondreizend cellovirtuoos' (Halle, vzw Servais, 2007), p. 39-45 en 126-130.
- 2 De brief van Sophie aan Chott wordt bewaard in Spa bij de andere documenten die aan Davelouis hebben toebehoord, dus heeft die laatste de brief in elk geval gelezen.

*M. Servais était visiblement ému quand après l'exécution de sa "Fantaisie" il a reçu de la salle entière et pendant dix minutes les sympathies les plus vives de ce public d'élite. (...).*³

In de brief van 4 mei had Sophie ook benadrukt dat er heel wat mensen speciaal naar Spa zouden komen om Servais' optreden bij te wonen. Ze had dat argument ook al in een eerdere brief gebruikt om het hoge honorarium te verantwoorden. Een verslag van het concert in L'Echo des Fontaines geeft aan dat Sophie het bij het rechte eind had :

*Le nom de l'illustre violoncelliste Servais avait attiré non-seulement la foule des invités habituels de l'administration, mais encore un grand nombre de personnes accourues exprès à Spa pour venir entendre le grand virtuose.*⁴

In zekere zin is het aan de nu ontdekte brief te danken dat Servais in 1865 heeft kunnen optreden in Spa: zonder de toegeving – of 'opoffering' – in die brief was er geen concert gekomen.



Belgique Hal près de Bruxelles
accepté a 800 -
pour le 25 aout
4 mai 1865

Mon cher Monsieur Davelouis

Monsieur, M^r Chott m'a écrit il y a quelques semaines de votre part pour un engagement. Je me rappelle aussi que l'année dernière vous m'aviez promis de vous arranger de manière à pouvoir m'offrir la même somme que j'ai reçue à Spa il y a quelques années.

Je sais, mon cher monsieur Davelouis qu'il vous est vraiment difficile d'en sortir, que votre budget est très restreint aussi suis-je en ce moment disposé à faire un dernier sacrifice de 200 francs.

J'espère donc, que cette fois vous serez satisfait de ma proposition. Je fais cette concession pour les nombreux amis qui me convient [?] tous les ans à Spa et qui sont forcés d'aller m'entendre hors de mon Pays.

Veillez me répondre au plus tôt ayant encore à m'entendre pour les dates avec les Directeurs des Eaux en Allemagne et en France. Recevez entre temps, mon cher monsieur Davelouis la nouvelle assurance de ma considération la plus distinguée et de mes sentimens les plus dévoués pour Vous.

F. Servais

François Servais aan [Edouard] Davelouis, Halle, 4 mei 1865 (p. 1)
© Servaiscollectie Halle

François Servais aan [Edouard] Davelouis, Halle, 4 mei 1865

[handschrift Sophie Feygin]
Diplomatische transcriptie

Belgique Hal près de Bruxelles 4 mai 1865

Mon cher Monsieur Davelouis

Mon ami Mr Chott m'a écrit il y a quelques semaines de votre part pour un engagement. Je me rappelle aussi que l'année dernière vous m'aviez promis de vous arranger de manière à pouvoir m'offrir la même somme que j'ai reçue à Spa il y a quelques années.

Je sais, mon cher monsieur Davelouis qu'il vous est vraiment difficile d'en sortir, que votre budget est très restreint aussi suis-je en ce moment disposé à faire un dernier sacrifice de 200 francs.

J'espère donc, que cette fois vous serez satisfait de ma proposition. Je fais cette concession pour les nombreux amis qui me convient [?] tous les ans à Spa et qui sont forcés d'aller m'entendre hors de mon Pays.

Veillez me répondre au plus tôt ayant encore à m'entendre pour les dates avec les Directeurs des Eaux en Allemagne et en France. Recevez entre temps, mon cher monsieur Davelouis la nouvelle assurance de ma considération la plus distinguée et de mes sentimens les plus dévoués pour Vous.

F. Servais

[nota Edouard Davelouis bovenaan p. 1 :]
accepté a 800-
pour le 25 aout
E/

³ *Mémorial de Spa*, jg. 2, nr. 33, 13 augustus 1865.

⁴ *L'Echo des Fontaines*, jg. 6, nr. 6, 20 augustus 1865.